

Eettiset

toimintaperiaatteet

yhteistyökumppaneille

Matkahuollon eettiset toimintaperiaatteet yhteistyökumppaneille

1. Matkahuollon kumppanina

2. Sitoudumme vastuullisiin liiketoimintakäytäntöihin

Kunnioitamme ihmisoikeuksia

Tunnustamme työntekijän oikeudet

Huolehdimme työntekijöistä

Välitämme ympäristöstämme

3. Valvonta

Pääkirjoitus

CEO Mika Husso

Hyvä yhteistyökumppani,

Matkahuollon toiminnalla on sen suoria vaikutuksia laajempi yhteiskunnallinen merkitys yhdessä sen yhteistyökumppaniverkoston kanssa, esimerkiksi joukkoliikenteessä. Verkostomme kautta yhdistämme eri toimijat toisiinsa ja mahdollistamme palveluiden tarjoamisen valtakunnallisesti. Toimintaamme koskevat lait, säännökset ja ohjeistukset sekä eettiset periaatteemme ohjaavat kaikkea tekemistämme.

Meille on ensiarvoisen tärkeätä tehdä yhteistyötä kumppanien kanssa, jotka jakavat arvopohjamme ja kantavat oman yhteiskuntavastuunsa. Haluamme varmistaa hyvän liiketoimintatavan koko toimitusketjussa ja kehittää toimintaamme yhä vastuullisempaan ja eettisempään suuntaan yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Vuonna 2022 kokosimme eettiset toimintaperiaatteet matkahuoltolaisille ja seuraavana vuonna julkaisimme yhteiset toimintaperiaatteet myös yhteistyökumppaneillemme. Eettisten toimintaperiaatteiden tarkoitus on auttaa meitä kaikkia toimimaan eettisesti kestäväällä tavalla ja välttämään toimintaa, joka olisi ristiriidassa meitä koskevien säädösten, antamiemme sitoumusten tai meiltä odotetun toiminnan kanssa. Koska yhteistyökumppaniverkostollamme on keskeinen rooli toiminnassamme, pyrimme rakentamaan kumppaneidemme kanssa pitkäaikaisia, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvia ja molempia osapuolia hyödyttäviä suhteita.

Eettiset toimintaperiaatteet kumppaneille sisältävät myös ohjeet siitä, miten tulee toimia, mikäli

kaikesta huolimatta havaitsemme näiden toimintaperiaatteiden vastaista toimintaa. Uskon vahvasti, että kun työskentelemme yhdessä näiden eettisten toimintaperiaatteiden mukaisesti, tulee yhteistyöstämme entistä vahvempaa.

Mika Husso
Toimitusjohtaja
Oy Matkahuolto Ab

Matkahuollon yhteistyökumppanina

Matkahuolto pyrkii ylläpitämään avoimuuden ilmapiiriä ja eettisesti kestäväällä pohjalta olevia toimintatapoja omassa toiminnassaan. Matkahuolto on sitoutunut Eettisissä toimintaperiaatteissa toimimaan vain sellaisten yhteistyökumppaneiden ja toimittajien kanssa, jotka noudattavat lainsäädäntöä, kunnioittavat ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia sekä huomioivat toimintansa ympäristövaikutukset. Matkahuolto edellyttää yhteistyökumppaneiltaan ja toimittajiltaan, että ne sitoutuvat noudattamaan Matkahuollon Eettisiin toimintaperiaatteisiin perustuvia yhtiön toimittajille ja yhteistyökumppaneille tarkoitettuja eettisiä ohjeita.

Nämä Matkahuollon yhteistyökumppaneille tarkoitetut eettiset toimintaperiaatteet ("Periaatteet") sisältävät ne vähimmäisvaatimukset, joita

Matkahuollon yhteistyökumppaneiden ("Kumppanit") tulee noudattaa liiketoimintaansa koskevien lakien ja määräysten ohella. Jos näiden Periaatteiden vaatimukset poikkeavat Kumppanin toimintaan soveltuvista laeista ja määräyksistä tai Kumppanin omista vastaavista eettisistä toimintaperiaatteista, tulee Kumppanin noudattaa niitä vaatimuksia, jotka ovat tiukimmat. Kumppanin tulee riittävällä tavalla huolehtia siitä, että Kumppanin omat toimittajat ja alihankkijat ovat sitoutuneet harjoittamaan liiketoimintaansa vastuullisten käytäntöjen mukaisesti, mitkä vähintään vastaavat näitä Periaatteita olennaisilta osiltaan.

Kumppanin tulee lisäksi pyydettyä osoittaa sitoutumisensa ja kykynsä noudattaa näiden Periaatteiden vaatimuksia tai omia vastaavia eettisiä toimintaperiaatteita Kumppanin liiketoimin-

nan luonne ja laajuus huomioiden asianmukaisilla johtamisjärjestelmillä, politiikoilla ja ohjeistuksilla, koulutuksilla, resurssoinnilla, riskienhallinnalla ja/tai muilla asianmukaisilla keinoilla. Nämä Periaatteet muodostavat osan Matkahuollon ja Kumppanin välistä sopimusta, ja niiden rikkominen katsotaan Kumppanin olennaiseksi sopimusrikkomukseksi. Joidenkin tuotteiden tai palveluiden osalta Matkahuollolla saattaa olla myös näiden Periaatteiden lisäksi erillisiä eettiseen toimintatapaan tai vastuullisuuteen liittyviä vaatimuksia, joiden noudattamisesta sovitaan osapuolten välisessä sopimuksessa.

Matkahuollon kumppanina

Sitoudumme vastuullisiin liiketoimintakäytäntöihin

Kilpaile aina lain sallimissa rajoissa

Noudata kaikkia toimintaanne soveltuvia lakeja ja säännöksiä sekä velvoittavia viranomaisien päätöksiä. Sääntöjen tarkka ja täsmällinen noudattaminen on edellytys Matkahuollon yhteistyökumppanuudelle.

Kilpaile reilusti ja kulloinkin voimassa olevan kilpailulainsäädännön mukaisin keinoin. Varmista henkilöstön riittävä kilpailuoikeudellinen osaaminen ja ymmärrys lainmukaisista toimintatavoista.

Nollatoleranssi korruptiolle

Vältä tilanteita, joissa Kumppanin ja Matkahuollon välillä voi esiintyä eturistiriitatilanteita, ilmoita näistä tilanteista Matkahuollolle välittömästi sekä pyri välttämään myös tilanteita, joissa liiketoimintaanne koskevia päätöksiä tehtäisiin eturistiriidan vuoksi kolmannen osapuolen edun mukaisesti poiketen liiketoimintaintresseistänne.

Ylläpidä liiketoiminnassa nollatoleranssia korruptiolle ja lahjonnalle sekä kieltäydy antamasta, vastaanottamasta tai välittämästä lahjuksia, voitelu- tai fasilitointirahaa tai ns. kickback-maksuja.

Vältä liiallista liiketoimintaan liittyvää kestitsemistä tai liikelahjoja, jotka voivat vaikuttaa liiketoimintaanne liittyviin päätöksiin epäasianmukaisesti.

Varmista tietosuoja ja turvallisuus

Huolehdi siitä, että kaikki henkilötietojen käsittely on asianmukaista ja huolellista sekä täyttää lainsäädännön vaatimukset.

Säilytä Matkahuoltoa koskevat luottamukselliset tiedot luottamuksellisina ja suojaa tiedot yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti riittävin tietosuojaratkaisuin. Älä käytä Matkahuoltoa koskevia tietoja muihin kuin sovittuihin tarkoituksiin.

Huolehdi siitä, että tuotteenne ja palvelunne ovat turvallisia käyttää ja että ne täyttävät niille asetetut laatuvaatimukset.

Matkahuollon kumppanina

Sitoudumme vastuullisiin liiketoimintakäytäntöihin

Esimerkit

Kartellit

Kilpailuoikeuden vastaista on sopia kilpailijoiden kanssa tuotteiden tai palveluiden hinnoista, osallistumisista tarjouskilpailuihin taikka siitä, että kilpailijat toimivat vain tietyillä markkina-alueilla tai vain tiettyjen asiakkaiden kanssa.

Lainsäädännön noudattaminen

Kumppani pyrkii tarjoamaan mahdollisimman edullisia palveluita Matkahuollolle ja muille asiakkailleen käyttämällä itse mahdollisimman edullisia palveluntarjoajia. Kumppanilla on aavistus siitä, että yksi sen palveluntarjoajista ei pysty tarjoamaan palveluitaan Kumppanille sovitulla hinnalla ilman harmaan työvoiman käyttöä tai toimimalla muutoin lainvastaisesti. Kumppanin velvollisuus on selvittää tilanne ja huolehtia siitä, ettei toimitusketjussa toimita lain vastaisesti

Esimerkki

Vieraanvaraisuus ja lahjat

Matkahuollossa on käynnissä kilpailutus palveluiden osalta, joita Kumppani on kiinnostunut tarjoamaan Matkahuollolle. Nykyinen palveluntarjoaja tuntee Matkahuollon avainhenkilön ja että henkilö harrastaa autourheilua. Palveluntarjoaja tarjoaa avainhenkilölle mahdollisuutta lähteä katsomaan viikonlopuksi Jyväskylän MM-rallia palveluntarjoajan kustannuksella.

Matkahuollon avainhenkilö on velvollinen kieltäytymään tapahtumasta. Kilpailutuksien tai olennaisien kaupallisten neuvotteluiden aikana ei voida ottaa vastaan lahjoja tai etuuksia, jotka olisivat muussa tilanteessa sallittuja kohtuullisina ja tavanomaisina ja joilla ei pyritä vaikuttamaan päätöksentekoon. Tarjottu etuus ei tässä tapauksessa ylipäänsä ole välttämättä kohtuullinen tai tavanomainen ja näyttäytyisi helposti ulkopuolisille siltä, että sillä pyrittäisiin vaikuttamaan päätöksentekoon Kumppanin ja muiden vahingoksi.

Esimerkit

Henkilötietojen käsittely

Kumppani toimii Matkahuollon alihankkijana, mihin liittyy Matkahuollon asiakkaiden henkilötietojen käsittelyä. Osapuolet sopivat muutoksista palveluun, joiden seurauksena myös tarpeet henkilötietojen käsittelylle muuttuvat. Matkahuollon ja Kumppanin tulee kartoittaa mahdolliset muutostarpeet henkilötietojen käsittelyssä hyvissä ajoin ennen palvelumuutosten toteuttamista sekä niiden tietojen poistamisesta, jotka käyvät tarpeettomaksi muutoksen seurauksena.

Luottamuksellinen tieto

Matkahuolto luovuttaa Kumppanille luottamuksellista tietoa palvelun toteuttamiseksi. Kumppanin velvollisuutena on huolehtia siitä, että sen työntekijöitä sitoo asianmukainen salassapitovelvollisuus ja he noudattavat sitä ja että tietoja käytetään vain sovittuun tarkoitukseen.

Matkahuollon kumppanina

Kunnioitamme ihmisoikeuksia

Vastuu ihmisoikeuksien toteutumisesta ulottuu koko toimitusketjuun

Kunnioita yleismaailmallisia ihmisoikeuksia ja tue niiden toteutumista omassa toiminnassanne ja toimitusketjussa.

Varmista asianmukaisella huolellisuudella ja soveltuvien menetelmin, että ette itse tai toimitusketjunne ole osallisena ihmisoikeuksien loukkauksissa ja että tunnistatte, ehkäisette ja korjaatte toimintaanne mahdollisia kielteisiä vaikutuksia.

Puutu ja ryhdy viipymättä korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli havaitsette ihmisoikeuksia rikkovia toimia.

Esimerkki

Ihmisoikeudet

Kumppani rekrytoi työvoimaa EU-alueen ulkopuolelta ja käyttää apunaan paikallista rekrytointikonsulttia. Kumppanin tulee huolehtia siitä, että rekrytointikonsultti on hyvämaineinen, eikä peri valittavaksi tulevilta henkilöiltä rekrytointipalkkioita tai muita maksuja, jotka helposti johtaisivat esimerkiksi pakkotyön kaltaisiin olosuhteisiin rekrytoituille henkilöille.

Kumppanin tulee myös huolehtia siitä, että Suomeen työskentelemään tulevilla työntekijöillä on riittävä tieto omista oikeuksistaan. Kumppanin henkilöstöllä tulee myös olla tieto, että he voivat tarvittaessa ilmoittaa havaitsemistaan väärinkäytöksistä Matkahuollon ilmoituskanaavaan.

Lisätietoja ihmisoikeuksista mm. Ihmisoikeuskeskuksen oppaassa yritysten vastuusta kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä YK:n global compact -verkoston Suomen organisaation sivuilta.

Matkahuollon kumppanina

Tunnustamme työntekijöiden oikeudet

Työntekijöiden oikeudet

Älä palkkaa alle 15-vuotiaita lapsityöntekijöitä (tai alle maan lakien mukaisen vähimmäisikärajan, mikäli se on korkeampi) ja varmista, että alle 18-vuotiaiden nuorten palkkaaminen ei vaaranna nuorten koulutusta, terveyttä, turvallisuutta tai henkistä kehitystä. Jos lapsityövoiman käyttöä havaittaisiin, tulee tilanteeseen etsiä lapsen edun mukainen ratkaisu.

Huolehdi, että kaikki työ on vapaaehtoista, että velalla sidottua tai muuta pakkotyötä ei teetetä ettekä hyödy sellaisesta, ja että työntekijältä ei edellytetä henkilöpapereiden tai rahan jättämistä työnantajan säilytettäväksi taikka työntekijöiltä ei veloiteta rekrytointimaksuja.

Tunnusta työntekijöiden oikeus järjestäytyä, muodostaa ammattiyhdistys, kuulua (tai olla kuulumatta) ammattiyhdistykseen ja neuvotella kollektiivisesti.

Noudatamme lainsäädäntöä ja työehtosopimuksia

Laadi työsopimukset kirjallisesti ja huolehdi siitä, että työntekijöillä on mahdollisuus päättää työsopimuksensa kansallisen lainsäädännön tai työsopimuksen mukaisen kohtuullisen irtisanomisajan jälkeen.

Tarjota kaikille työntekijöille mahdollisuus vähintään 24 tunnin yhtäjaksoiseen lepoon seitsemän päivän jakson aikana sekä noudata sovellettavien lakien ja työehtosopimusten puuttuessa huolehdi siitä, että säännöllinen työaika on enintään 48 tuntia viikossa (tai 60 tuntia ylityöt mukaan luettuna).

Maksa työntekijöille vähintään kansallisen lainsäädännön tai soveltuvan työehtosopimuksen mukaista kohtuullista minimipalkkaa sekä ylityökorvausta.

Matkahuollon kumppanina

Tunnustamme työntekijöiden oikeudet

Esimerkki

Työntekijöiden oikeuksien toteutuminen

Kumppani tarjoaa kuljetuspalveluita ja alalla on työvoimapula. Maahanmuuttajien suhteellinen osuus alan työvoimasta kasvaa huomattavasti. Monet rekrytoituista henkilöistä eivät puhu äidinkielenään suomea tai englantia ja heidän tietämyksensä Suomen työlainsäädännöstä ja työntekijöiden oikeuksista on puutteellista.

Kumppanin tulee huolehtia siitä, että myös ne työntekijät, joilla on rajallinen suomenkielen taito tai tietämys Suomen työlainsäädännöstä, saavat riittävät perustiedot oikeuksistaan ja esimerkiksi vapaasta järjestäytymisoikeudestaan. Kumppani voi esimerkiksi sopia yhdessä työntekijöiden edustajan kanssa toimenpiteistä, joilla perehdytetään maahanmuuttajataustaisia henkilöitä työoikeudellisiin perusperiaatteisiin sekä ohjata kyseisiä henkilöitä hankkimaan lisätietoa viranomaisten palveluista, kuten työterveyslaitoksen ohjeistukseen 13 eri kielellä.

Esimerkki

Ylityöt

Kumppanin liiketoiminta kehittyy ja kasvaa vahvasti. Lisääntyvä asiakasmäärä ja uusien asiakkaiden vaatimukset aiheuttavat aiempaa enemmän työtä Kumppanin henkilöstölle. Kumppanin johto alkaa saamaan lisääntyvässä määrin viestejä organisaatiosta, että ylitöiden tekemisestä on muodostumassa pikemminkin pysyvä käytäntö kuin tilapäinen olosuhde. Myös työuupumukseen liittyvien sairauslomien määrä on kasvussa.

Kumppanin tulee ryhtyä toimenpiteisiin asian korjaamiseksi ja henkilöstön työkuorman saattamiseksi kestäväälle tasolle, josta henkilöstö pystyy selviytymään lain, työehtosopimusten ja työsopimusten mukaisen työ- ja ylityötuntien puitteissa sekä huomioiden henkilöstön hyvinvointi. Keinoja tulee kartoittaa yhteistyössä henkilöstön tai sen edustajien kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä työterveyden kanssa.

Matkahuollon kumppanina

Huolehdimme työntekijöistämme

Turvallinen ja syrjimätön työympäristö on työntekijän oikeus

Kohtele kaikkia työntekijöitä oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta etnisestä alkuperästä, uskonnosta, sukupuolesta, poliittisesta mielipiteestä, iästä, kansallisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, toimintarajoitteista tai muusta ominaisuudesta, joka ei liity henkilön pätevyyteen tai työn luontaisiin vaatimuksiin. Minkäänlaista työntekijöiden fyysistä, psyykkistä, verbaalista tai seksuaalista häirintää, kiusaamista tai hyväksikäyttöä ei tule sallia.

Tarjota työntekijöille turvallinen ja terveellinen työympäristö, jossa vahinkoja ja terveysriskejä torjutaan ennaltaehkäisevästi sekä järjestetään asianmukaista koulutusta työn mahdollisesti sisältämien terveysriskien välttämiseksi sekä paloturvallisuudesta, vaarallisista työvaiheista ja ensiavusta. Huolehdi lisäksi vaaratilanteiden ja tapaturmien ehkäisemiseksi tarvittavista toiminnoista, kuten asianmukaisista suojaustoiminnoista, työtavoista, hätäsuunnitelmista ja suojavaarusteista.

Esimerkit

Syrjintä, häirintä ja kiusaaminen

Kumppani toteuttaa anonyymien tyytyväisyystutkimuksen, jossa käy ilmi, että joillain Kumppanin toimipaikoilla esiintyy syrjintää, häirintää ja/tai kiusaamista. Kumppani selvittää asiaa ja toteaa, että toimipaikoilla on ollut vähintäänkin sellaista käytöstä, minkä osa on kokenut loukkaavana ja kiusallisena, vaikka sitä ei olisikaan tarkoitettu sellaiseksi. Kumppanin johto toteaa, että asia on syytä selvittää ja nostaa esiin henkilöstön kanssa nollatoleranssin häirintään, syrjintään, kiusaamiseen ja ahdisteluun sekä sopii esihenkilöiden kanssa asian seurauksesta.

Työturvallisuudesta huolehtiminen

Kumppani käyttää toimipaikoissaan oman henkilöstönsä lisäksi vuokrattua työvoimaa. Vuokratyövoiman osalta työntekijöiden vaihtuvuus on huomattavaa. Johtuen työn suorittamiseen sekä toimipaikassa toimimiseen liittyvistä turvallisuusmääräyksistä Kumppani ja vuokratyövoimaa tarjoava yritys sopivat toimintatavasta, jolla varmistetaan, että Kumppanin toimipisteessä työskentelevät vuokratyöntekijät ovat saaneet Kumppanin edellyttämän turvallisuuskoulutuksen ja ovat tietoisia Kumppanin turvallisuusohjeista.

Matkahuollon kumppanina

Välitämme ympäristötämme

Seuraamme ja vähennämme kielteisiä ympäristövaikutuksia

Tunnista, seuraa, pyri vähentämään sekä raportoi Matkahuollolle sen pyytäessä omasta toiminnastanne ja arvoketjusta aiheutuvia kielteisiä ympäristövaikutuksia, kuten kasvihuonepäästöt, jätteet tai energiankäyttö, sekä pyri edistämään ja kehittämään kiertotalouden mukaisia liiketoimintamalleja, käytäntöjä ja toimintatapoja.

Noudata Matkahuollon kanssa solmittuja sopimuksia ja niihin liittyviä Matkahuollon ohjeistuksia mahdollisten ympäristöystävällisten palveluiden tuottamisesta tai ympäristövastuuseen liittyvien kriteerien täyttämisestä ja/tai raportoinnista.

Esimerkki

Ympäristövaikutusten huomioiminen

Kumppani toimii kuljetusalalla ja on tekemässä investointia kuljetuskalustoon. Kumppanin tulee huomioida ympäristönäkökulmat osana kokonaisharkintaansa valitessaan kuljetuskalustoa.

Matkahuolto kannustaa Kumppania muun muassa

- laskemaan Kumppanin toiminnan aiheuttamat ilmastopäästöt, asettamaan tavoitteen niiden vähentämiselle, kartoittamaan päästövähennystoimenpiteet sekä seuraamaan ja raportoimaan edistymistään
- kartoittamaan mahdollisuudet erilaisiin kiertotalouden ratkaisuihin, joilla pystyttäisiin vähentämään jätteen määrää
- parantamaan Kumppanin toiminnan energiatehokkuutta Kumppanille soveltuvien ratkaisuin ja kannustamalla edelleen Kumppanin omia alihankkijoita pienentämään toimintansa ympäristövaikutusta.

Valvonta

Kumppanin tulee Matkahuollon tai sen nimeämän kolmannen osapuolen pyynnöstä luovuttaa näiden Periaatteiden noudattamiseen liittyviä tietoja sekä tarvittaessa järjestää mahdollisuus auditoida Kumppanin toiminta sellaisena ajankohtana, ettei auditointi tarpeettomasti häiritse Kumppanin liiketoimintaa tai estä Kumppania täyttämästä lakisääteisiä tai sopimukseen perustuvia velvoitteitaan.

Mikäli Matkahuolto havaitsee, että Kumppani ei noudata näitä Periaatteita, ilmoittaa se Kumppanille asioista, jotka vaativat korjausta tai parannusta. Kumppanin tulee tehdä korjaavat toimenpiteet viipymättä ja osoittaa niiden toteuttaminen riittävällä tavalla. Matkahuolto pidättää itsellään kuitenkin oikeuden peruuttaa tilaamansa tuotteet tai palvelut, keskeyttää tuotteiden tai palveluiden toimitus ja/tai purkaa pääsopimus Kumppanin kanssa, mikäli Kumppani on olennaisesti rikkonut näitä Periaatteita tai kieltäytynyt riittävien korjaavien toimenpiteiden suorittamisesta ilman aiheetonta viivästystä.

Miten ilmoitat väärinkäytöksistä ja huolenaiheista?

Jos Kumppani tai sen työntekijä havaitsee tai epäilee jonkun rikkovan lakia tai näitä Periaatteita (tai Matkahuollon oman henkilöstön osalta Matkahuollon Eettisiä toimintaperiaatteita) Kumppanin ja Matkahuollon väliseen yhteistyöhön liittyen, pyytää Matkahuolto Kumppania ilmoittamaan epäilystä ilman aiheetonta viivästystä yhteyshenkilölleen Matkahuollolla taikka luottamuksellisesti <https://report.whistleb.com/fi/matkahuolto-ext>.

Paremmiin perillä